

Lapin ELY-keskus
PL 8060
96101 Rovaniemi
kirjaamo.lappi@ely-keskus.fi

LAUSUNTO

14.10.2015

Dnro 876/2015

Asia: Paliskuntain yhdistyksen lausunto YVA-selostuksesta

Viite: Lausuntopyyntö 10.8.2015, LAPELY/1/07.04/2014

PALOVAARA-AHKIOVAARAN TUULIPUISTON YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELY

YVA-selostus

Wpd Finland Oy suunnittelee tuulipuistoa Palovaaran-Ahkiovaaran alueelle Pellon kunnassa. YVA-menettelyssä on tarkasteltu kolmea eri vaihtoehtoa sekä kolmea eri sähkönsiirron vaihtoehtoa.

Tuulipuiston ja sähkönsiirron vaihtoehdot sijoittuvat Orajärven paliskunnan alueelle. Vaikutusten voidaan olettaa ulottuvan myös Lohijärven paliskunnan alueelle, sillä molempien paliskuntien porot laiduntavat Palovaaran ja Ahkiovaaran alueilla. Orajärven paliskunnan suurin sallittu eloporumäärä oli 1 500, poronhoitajia oli 76, Lohijärven vastaavat luvut olivat 1 400 eloporoa ja 54 poronhoitajaa poronhoitovuonna 2013–2014. YVA:ssa on arvioitu vaikutuksia molempien paliskuntien poronhoidon kannalta.

Ympäristövaikutusten arviointimenettely

Poronhoidon lakisääteiset ja alueidenkäytölliset oikeudet (PHL 848/1990; MRL 132/1999; VAT) on YVA-menettelyssä huomioitu asianmukaisesti. Länsi-Lapin maakuntakaavan yleismääräystä noudatettava ja poronhoitoa huomioiva neuvottelu, joka on myös poronhoitolain 53 §:n kaltainen, on järjestetty 24.4.2014. Porotalousvaikutusten arviointi on tehty melko kattavasti hyödyntäen karttatarkasteluja, poronhoidon paikkatietoaineistoa sekä paliskunnan edustajien haastatteluja. Myös olemassa olevaa tuulivoiman tuotantoon liittyvää tutkimustietoa Ruotsista sekä kokemuksia Suomen tuulivoimaloista poronhoidon kannalta on hyödynnetty. Arviointiin liittyviä epävarmuustekijöitä nostetaan myös esille.

Erikokoisia ja vaikutuksiltaan erilaisia tuulivoimahankkeita on poronhoitoalueella useita vireillä. Toiminnassa olevia, tämän kokoluokan tuulivoima-alueita sen sijaan ei vielä tällä hetkellä ole kovinkaan

montaa, etenkin keskeisillä porolaidunalueilla, eikä niiden pitkäaikaisvaikutuksia poronhoidon kannalta tunneta vielä riittävän hyvin. Tuulivoiman vaikutukset poroihin on syytä arvioida aina paliskunta- ja hankekohtaisesti. Vaikutusten seurannan järjestäminen on todellisten vaikutusten ymmärtämisen kannalta ensiarvoisen tärkeää.

Alueen nykyinen käyttö porotalouden kannalta on keskeisessä roolissa, kun vaikutuksia arvioidaan. Myös toiminnan jälkeistä aikaa, esimerkiksi laidunmenetysten pysyvyyttä, tulee tarkastella poroelinympäristön näkökulmasta. YVA-menettelyssä tulee etsiä konkreettisia ratkaisuja haitallisten vaikutusten lieventämiseen ja kompensointiin yhteistyössä paliskunnan kanssa. Nykytilaselvityksen, vaikutusten arvioinnin, sekä seurannan saa parhaiten järjestettyä porojen GPS-pantaseurantojen, sekä karttatarkastelujen ja paliskunnan edustajien kanssa käytyjen keskustelujen ja neuvottelujen avulla.

Yhtiön ja paliskunnan väliset neuvottelut muun muassa vaikutusten seurannasta GPS-pantojen avulla ja haittojen korvaamisesta laitettiin hyvin alulle hankesuunnittelun alkuvaiheessa. **Seuranta ei kuitenkaan ole aloitettu eikä siitä tai haittojen korvaamisesta ole sovittu paliskunnan kanssa.**

Hankkeesta aiheutuu suoria ja epäsuoria laidunten menetyksiä. Alue on tällä hetkellä rauhallinen, siellä ei ole asutusta, eikä juurikaan teitä. Porot ovat tutkitusti herkimmillään ihmistoiminnan aiheuttamalle häiriölle juuri vasomisaikana, sitä ennen ja sen jälkeen. Mikäli porot välttävät tuulipuiston alueita häiriön (rakentaminen, voimaloiden liike, ääni, välke) vuoksi tai niitä ei voida muusta syystä enää käyttää poronhoitotöissä, aiheutuu laajemmille alueille ulottuvia välillisiä laidunmenetyksiä. Jos porot siirtyvät rauhattomaksi muodostuneelta alueelta pois, aiheutuu tästä epätasaista laidunten kulumista muissa osissa paliskuntaa. Porot voivat myös hajaantua häiriön vuoksi ei-toivotuille alueille ja aiheuttaa tarpeettomia ristiriitoja poronhoitajien ja muiden alueiden käyttäjien kesken. Tästä voi aiheutua lisätöitä ja muita kustannuksia paliskunnalle.

Tuulipuiston läheisyydessä on Lempaisen vasanmerkintäpaikka, mikä kertoo alueen tärkeydestä erityisesti vasonta- ja kesäalueena. Vaikutuksia vasontaan ja poronhoitotöihin tuolla alueella olisi seurattava yhteistyössä paliskunnan kanssa. Työmäärän lisääntyminen ja toiminnan uudelleensuunnittelu sekä mahdollisesti poronhoidon rakenteiden siirtäminen aiheuttavat kustannuksia elinkeinolle.

GPS-seurannasta on keskusteltu, mutta toistaiseksi sitä ei ole aloitettu. Mikäli tuulipuisto rakennetaan, tulisi sen vaikutuksia seurata ympäristöön kohdistuvien vaikutusten lisäksi myös porotalouden osalta. Tuulipuistojen vaikutuksista poroihin ja poronhoitoon ei ole kattavaa tietoa olemassa ja toiminta voi aiheuttaa vaikutuksia, joita ei vielä osata ennakoida. Nämäkin vaikutukset tulee niiden ilmetessä pyrkiä lieventämään ja tarvittaessa korvata. Näitä varten olisi hyvä perustaa esimerkiksi vuosittain tai tarpeen mukaan kokoontuva vaikutusten seurantaryhmä.

Yksityiskohtaisemmat huomiot

YVA-menettelyssä on melko kattavasti arvioitu porotalousvaikutuksia. Vaikutuksia kesä- ja vasonta-alueisiin pidetään kuitenkin kokonaisuudessaan tilapäisinä tai lievinä. Selostuksessa korostetaan myös talvialueiden tärkeyttä poronhoidolle; hankkeella ei ole merkittäviä vaikutuksia talvialueisiin. Paliskunnissa, joissa talvilaidunalueet on jo valmiiksi lähestulkoon menetetty muun maankäytön vuoksi, korostuu juuri kesäalueiden merkitys porotalouden kokonaisuuden kannalta. Tässä mielessä hankkeen vaikutusten arviointi talvialueiden kannalta on vähintäänkin turhaa ja kesäalueiden tärkeyden vähättely harhaanjohtavaa.

Häiriöstä aiheutuvat vaikutukset ja niiden pysyvyys on tässä vaiheessa vielä epävarmaa. Tämän hetki- sen tutkimus- ja kokemustiedon valossa oletusta vaikutusten tilapäisyydestä ei voida ongelmattomasti tehdä. Ainakin rakentamisaikaiset häiriövaikutukset ovat kiistattomia. Tarvitaan pidempiaikaista seurantaa, jotta saadaan varmuus, tottuvatko porot voimaloiden toiminnanaikaiseen häiriöön siinä määrin, että palaavat vasonta-alueelleen.

Toinen poronhoitolain mukainen neuvottelu on hyvä järjestää. Neuvottelut on poronhoitoalueella nähty hyvänä keinona jouhevan suunnittelun ja molemminpuolisen tiedonvälityksen kannalta. Neuvotteluissa myös kuullaan asianomaisen paliskunnan näkemys ja keskustellaan sellaisessa suunnittelun vaiheessa, että asioihin on vielä mahdollista vaikuttaa.

Tuulipuiston rakentamisesta ja toiminnasta aiheutuvat haitat ja menetykset tulee korvata. Vaikutusten seurannan järjestäminen on todellisten vaikutusten ymmärtämisen kannalta ensiarvoisen tärkeää.

Toinen poronhoitolain mukainen neuvottelu on hyvä järjestää sellaisena ajankohtana, että suunnitteluun on vielä mahdollista vaikuttaa.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Anne Ollila
toiminnanjohtaja

sh/ao